

Ha nem szerezheti meg a szükséges táplálékot, csakhamar megbetegszik és elpusztul. Akárhányszor fognak olyan delfint, amelynek teste nagyon lesoványodott. Néha nem egyéb, mint csont és bőr. Ami bizony amellett tanuskodik, hogy az illető nem bírta megszerezni a szükséges táplálékot. És lehet, hogy nem kevés az ilyen delfin. Ennek a körülménynek is tulajdonítandó, hogy ez a nagy tengeri állat, amely az úzásnak a legkiválóbb mestere s a legokosabb teremtménye a tengernek, nem tudott e hatalmas környezetéhez megfelelőleg nagyobb számban elszaporodni.

Pedig milyen kedves, milyen vonzó az örökifjú, egészséges delfin, amint vidám jókedvében a hajónk körül bukdácsol. Valahányszor nyilsebesen úszva, eszeveszetten rohan a hajónk előtt, a legénység éles füttyöket hány utána. Így akarja minél tovább a hajó közelében marasztalni. Ez a hiedelem az ókor görög mithoszában leli magyarázatát és mindannyiszor eszembe juttatja Arion, a leszboszi nagy költő és lantos legendáját.

A szerencsés költő nagy kincsekre tett szert Itáliában s amikor Tarentumból Korintusba szándékozott átkelni, a hajósnép a tengerbe akarta ölni és kincseit elrabolni. De megengedték neki, hogy előbb még egy utolsót énekelhessen. Varázslatos énekére delfinek jelentek meg a hajó körül. Az ének annyira elbájolta őket, hogy a leglelkesebb delfin a hátára kapta a költőt, amikor a tengerbe ugrott s a többi kíséretében Tainaron, a mai Matapan-foknál a partra tette.

Később Arion hatalmas szobrot emeltetett a Tainaron-fokon Poseidon, a tengeristen tiszteletére, amely az életmentő delfin hátán nyargaló költőt ábrázolta. A híres szobor még K. u. a második században is ott ágaskodott a magas sziklafokon, szemben a tenger végtelen tükrével.

nem tudja megszerezni azt a drága tollat, odavesz a becsülete. De ez még hagyján! Az a legnagyobb baj, hogy akkor táncosnő lesz a felesége, hiszen úgy el van már keseredve és az ilyen szépasszonynak száz udvarlója is akad. Napisten! Tüstént megölné. És önmagával is végezne, hogy szakadjon már vége annak a cudar komédiának, melynek az a nagy égiszerző az élet címet adta. . .

— Megvan-e a toll? — kérdezte a szarkaasszony keserűen.
— Meg.
— Hol? — csillant föl a szeme.
— A kirakatban . . . — viccelt a szerencsétlen.
Az asszony sírva fakadt.
— Tudtam . . . — nézte végig aztán megvetően. — Nyomorult! Legalább ne ígérte volna meg . . .
A szarka elszontyolodott.

— Kérlek, ne magázz megint! Nagyon fáj . . . Milyen lelketlen is vagy te! Könyörtelenül nézed az én nehéz anyagi vergődésemet, nem szánsz meg, holott az urad vagyok . . . De meglesz a toll, mert megígértem. Napnyugtára fölcicomázhatod magadat vele . . .

És elrepült szegény, hogy a tollat megszerezze.

III.

Csak ezt várta szarka asszony. Rögtön a majorudvarból csen-tükhöz rohant s fekete pongyoláját, melyen elől fehér fodor és kacér betét volt, hirtelen rendbe hozta, arcát hengeralmi liszttel bepúderezte, toalettijét leöntözte bőrök-parfómmal és jelt adott a hódító kakuknak, hogy jöhet . . .

A kakuk beröppent a szarkafészekbe.

— Kisztihand . . .
— Hozta isten, Alfréd! Épp most ment el az uram . . .
— Láttam. És mikor jön haza?
— Egy-két óra múlva.

Az őseMBER művészete.

Írta: Kubacska András.

Kedves olvasóim közül bizonyára többen csodálkozva kérdik:

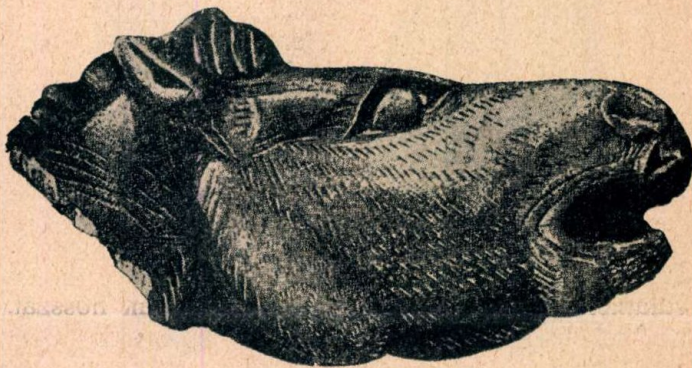
— Mi az őrdög! Hát még ilyen is van?

Pedig hát van. Az az, hogy inkább csak volt.

És ne tessék mosolyogni. Nem is volt az valami amolyan nagyon gyatra művészet. Termékei között akad nem egy, amely becsületére válna a mai kor művészeinek is. Így például a *mas d'azyli*-i rénszarvas agancsból faragott lófejek, amelyeket pedig az őskor mestere csupán ügyetlen kő- és csonteszközeivel teremtett. (I. 1. képet).

De kezdjük a legelején.

A legrégibb emberi nyomok javarészt koponyacsontokból, állkapocstörödékekből és fogakból állanak. Nincsen egyetlen oly leletünk sem, amely az ember kezemunkáját mutatná. Ezek a maradványok az alsó *pleisztocén*-ből (a jégkorszak, vagy helyesebben a negyedkor elejéről) maradtak reánk. Egyes, ezeknél régibb, harmadkori (*pliocén*) leletek ma még kétségesek.

I. kép. Rénszarvas-agancsból faragott lófej. Mas d'Azil.

— Pompás! rikkantott a kakuk. — Van időnk, hogy elmondhassam, nagyságos asszonyom, amit szívem mélyén érzek, mióta kegyedet a fülemüle koncertjén megláttam . . . Igen! Bevallom, hogy imádója és rabszolgája vagyok, mindenre kész lovagja, ki az életemet is kész vagyok feláldozni egyetlen mosolyáért . . . és ha kell, a vagyonomat is, csak mondja, hogy szeret!

Csüdjére hanyatlott s buksi fejét mélyen hajtogatta.

— Alfréd, ön zavarba ejt . . . Hogy szimpátiát érzek maga iránt, eléggé kimutattam akkor, mikor ma délelőtt a málnabokor csemegekereskedésében megengedtem magának, hogy levizitelhessen nállam . . .

— Ó igen . . . De szabad-e remélnem, hogy . . . Alig talállok kifejezést . . . oly boldog vagyok . . . Mindenekelőtt fogadja el tőlem ezt a csekélységet, — kukukolta lágyan s három gyönyörű hernyót rakott szerelme zálogául a kecses madár lábai elé.

A szarkaasszony fülig pirult.

— Nagyon kedves . . . — csörögte hálásan s hódító pillantást vetett a Don Juanra. — De csak most látom, milyen elegáns!

A kakuk diszkréten hajlongott. Hamvasszürke ruha, haránt-sávós barna mellény. Valóságos divatkirály. Karma hegyesre manikürözött. Szép fiú volt.

IV.

A szarka-férj lelippent egy fára és a sűrűből szomorúan nézte az aranyfácán kirakatát. A lenyugvó nap bíborvilágánál csodás színben ragyogtak azok a drága tollak, melyek még a legrútabb madarat is az erdő királynéjává varázsolják. Nem tudja megszerezni! A felesége pedig meghal bánatában, ha nem tűzheti föl . . .

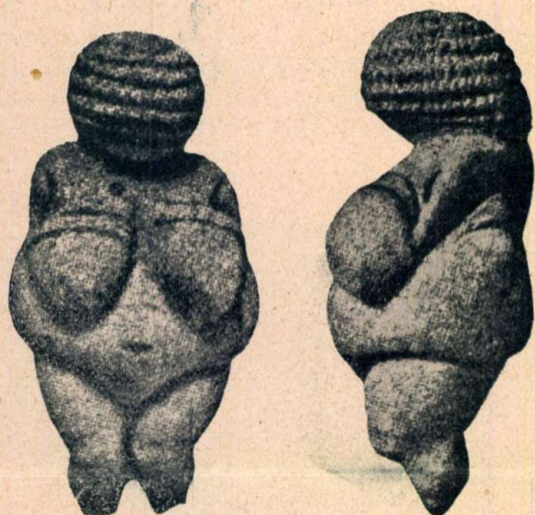
Lehorgaszította fejét; akkora vihar dúlt a lelkében, amelyhez képest még a fadöntő orkán is csak gyenge szellő. Arcát eltörzította a kétségbeesés, ahogy az ágra lapult.

A nap már aláhajolt az éghatáron, vörösre festette az erdőt és vörös sugarat gyűjtött a szerencsétlen szarka szemében is.

Az emberi nem művelődéséhez az első adatot a középső pleisztocén emberének (az ú. n. *Homo primigenius*-nak) kőeszközei szolgáltatják. Ezeket a napjainkig fenn maradt eszököket, jelesen szakócsát, kaparókat, lándzsahegyeket, stb. az ősember tűzkőnek vagy valamely más kemény kőzetnek darabjából formálta ki ütögetéssel. Ezek a kőszerszám és fegyvermaradványok sokszor a lehető legszimmetrikusabbak, vagy az egyik, vagy mind a két oldalukon megmunkáltak.

Vannak most már bűvárok, akik eme szimmetrikuságban vagy sokszor finom megmunkálásban látnak bizonyos művészetet.

Ha a művészet fogalmának ily nagy mértékű kitágítását nem is fogadjuk el, azt mégsem tagadhatjuk, hogy valamelyes művészi érzéknek már a középső-negyedkor emberének lelkében is ott kellett szunyni.

2. kép. A „willendorfi Vénusz” előlől és oldalról. Az ausztriai lösztelepekből

Ez a vörös sugár pedig mindig akkor lobban föl a keseredett ember szemében, amikor ölni vagy lopni megy! A harangvirág hetet csilingelt és látta a szerencsétlen szarka, hogy az aranyfácán divattermét mindjárt bezárják. Vad kétségbeesés fogta el. Mi lesz a tollal? Alább lippent és a kedvező pillanatra szivdobogva várt.

Ag reccsent és egy karcsú masamódfácánka lépett ki a divatüzletből. A kirakatot szétnyitotta és egy színpompás tollat leakasztva, bement az üzletbe, a kirakatot pedig nyitva hagyta, hogy a többi árút is beszedje. A szarka szétnézett, aztán villámsebessen levágódott. Egy pillanat csupán és a csőrében volt a toll, a kirakat ékessége. Gyerünk! Kód előttem, kód utánam... Mire kijött a masamódfácánka, már odalent repült az erdő alatt.

V.

A fészkebe suhant.

— Megvan! — csörögte boldogan.

A szerelmesek szétrebbentek.

— Mit keres ön itt? — ámult a kakukra. — Gazember!...

Leakasztott egy tüske-tört az ákácra és a csábítóra rohant. Összecsaptak. Rövid volt a harc. A kakuk véresen bukott ki a szarka otthonából.

— Mit tettél? — örvengött a szarka. — El a szemem elől, nyomorult asszony! El a szemem elől...

S madame szarka riadtan menekült a kakuk után.

— Alfréd... — kiáltotta és elrepült vele.

A férj pedig zokogásba tört.

— És egy ilyen asszonyért loptam! — csörögte kétségbeesetten.

E pillanatban Kánya rendőrfőnök két legügyesebb detektívje, a sólyom és a héja rácsapott.

— A törvény nevében letartóztatom! — vijjogta a sólyom és a szarkát frakkon kapta.

— De miért? — sápadt el félelmében.

nyadnia. Ezek az emberek minden primitívességük mellett is halottaikat már bizonyos ritus szerint temették el. Meglehetősen állandó barlanglakásuk volt tűzhelyekkel, amely tűzhelymaradványokban égetett, megrágott emberi csontokat találtak, bizonyosságául annak, hogy az ősember embertársait is fellakomázta. A kőeszközök mellett e kor végefelé pedig megmunkáltak már a csontot is. Nincs tehát semmi okunk arra, hogy a művészetnek egy bizonyos fokát, mintegy a kezdetét ne eme életmegnyilvánulásaiban már bizonyos kultúrával bíró emberfajnál keressük.

Ez az emberfaj kihalt.

Az utána, a felső pleisztocén-ban megjelenő ember már magasabb kultúrával és jóval nagyobb művészi készséggel bírt. Ez az emberfaj keletről vagy délről vándorolt be Európába. Hogy művészi készsége mekkora, azt mindenki saját maga megítélheti, ha az alább bemutatott néhány képet megszemléli, vagy fellapoz egy néhány ide vonatkozó, illusztrált művet.¹⁾

Bámulatos, hogy ez a primitív ember, kinek a két kezén és néhány kő-, fa- vagy csonteszközén kívül semmije sem volt, mily hatalmas erővel, mekkora türelemmel és ügyességgel tudta kifejezni lelkének művészi meglátásait. Akár az apróbb domborműveit és faragványait, akár a barlangok falára vagy kő-, fa- és csonteszközeire karcolt körvonalas rajzait egy, sőt több tónusú festményeit nézzük, mindig csak őszinte elismeréssel kell, hogy adózzunk művészetének. Élénk tanujele eme munkák tökéletességének, hogy napfényrekerülésükkor éppen mesteri voltuk miatt kételkedett eredetiségükben a szakemberek legnagyobb

¹⁾ Dr. Kormos Tivadar: Az ősember világa. Természettudom. Társulat kiad. Budapest.

Hillebrand-Bella: Az ősember és kultúrája. Pantheon kiad. Budapest.

H. Obermaier: Der Mensch der Vorzeit. Berlin, 1911—1912.

F. Birkner: Der diluviale Mensch in Europa. München, 1916.

— Tolvaj!

— Ime, a bűnjel... — rikoltott a héja. — Gyerünk a főkapitányságra...

És Ölyv Simon rendőrfogalmazó elé állították a bűnjellel együtt. A fogalmazó kihallgatta:

— Hogy hívják?

— Szarka Manó.

— Hol született?

— Kőbőlkúton.

— Milyen vallású?

— Napimádó...

— Mi a foglalkozása?

— Közjegyzői írnok.

— Hol lakik?

— Akácsor 7. IX. emelet 11.

— Volt-e büntetve?

— Nem, — tagadta le.

Pedig egynéhány apró-csirkén kívül ezüstkanalat is lopott.

— Ön vád alatt van: az Aranyfácán kárára, a Vadzug-utca 79. szám alatti divatterem kirakatából egy nagyértékű aranyfácán-tollat ellopott. Itt a bűnjel is...

— Beismerem.

Az ölyv jegyzőkönyvbe foglalta.

— Kíván-e védőügyvédet?

— Igen...

— És ki legyen az?

— Dr. Róka.

Lezárták. Egy bükkfa odva volt a börtöne. A kéregajtót becsapta mögötte Vércse börtönőr...

VI.

Karvaly dr., a fekete lelkű ügyész, befejezte vádbeszédét és a vádlott szigorú megbüntetését kérte. A róka az elnöklő szírtisashoz fordult s ékes ugatással fogott a védőbeszédébe:

része. Ezek a szobrok vagy rajzok nem egyszer hatalmas méretűek is. A *lausseli* barlang sziklafalán például egy vadló életnagyságú relífi van kifaragva.

Képzeliük el most már, hogy valamelyik ügyes szobrászunkat oda állítanánk egy obszidián kővel a kezében a sziklafal elé.

— Faragja ki rajta, mester, egy ló alakját életnagyságban...

Magam is kíváncsi vagyok, mit felelne az erre megbízójának.

Mindezekhez pedig az a történelem előtti művész homályos barlangban, többnyire alig hozzáférhető helyen, nem egyszer a mennyezetre karcolta, festette művészi remekét. Hogy miért éppen a barlang leg-
hozzáférhetetlenebb helyein művészkedett az ősemlék? Kitudná ma már azt biztosan megmondani? Lehet-
séges, hogy valamilyen homályos vallási ösztönytől vezetve, babonából.

3. kép. Elefántcsontból faragott női szobor töredéke a Brassempouy-i barlangból.

Egyik leghíresebb darabja az ősemlék szobrászművészetének az ausztriai lösztelepből kikerült ú. n. *willendorfi Vénusz*. (l. 2. képet).

Szinte látom olvasóim ajkán játszadozó gúnyos mosolyt, midőn összehasonlítják a képzeletükben felmerült *milói* vagy *kaptólumi Vénusz* büszke képét az ősemlék eme igénytelen kissteatit szobrocskájával. Hát hiszen igaz, az a márványból faragott Vénusz egy kicsit szebb, de ez a mi kis Vénuszunk is tökéletes ám a maga nemében. Egyike azoknak a legelső faragványoknak, melyeket emberi kéz hozott létre

úgy 50—60.000 évvel ezelőtt. Bizonyára már az első szempillantásban feltűnik rajta, hogy az arc és végtagok elhanyagolásával a test többi részét mily mértékben kiemelte az alkotója. Ezeket a túlzott idomokat azonban nem az elrajzolás által keletkezett helytelen arányok adják. Abban az időben *negroid* típusú, ú. n. zsirosfarú (*steatopygiás*) törzsek éltek Európa több pontjain. Ezt megerősítik a csontleletek (melyek hasonlóak a mai négek csontjaihoz) és több más, hasonló faragvány is. Ha most már összevetjük szobrocskánkat Afrika számos törzsének nem egyszer az útlatosságig fokozódó *steatopygiás* szerecsen hölgyeivel: e hasonló törzshöz tartozó művész minden vétékét azonnal megbocsátjuk.

Lehetséges az is, hogy ezek a szobrocskák a női termékenységet, az általános nőt megőrkítő faragványok, esetleg bálványok voltak.

Dél Franciaországban a *Brassempouy*-i barlangban elefántcsontból faragott szobrocskákat találtak, melyek közül egyesek már jóval „formásabbak”. (l. 3. képet.) Különösen kitűnik közülük egy igen szép kidolgozású kendős női fej. (l. 4. képet).

* * *

4. kép. Női fejecske elefántcsontból. Brassempouy-i barlang aurinacien korú rétegeiből.

— Tekintetes törvénytörő! Egy szerencsétlen szarka áll önök előtt, a vád súlya alatt roskadozva. Uraim, tegyék félre egy pillanatra a paragrafust s táruljon ki szánó szívük e szenvedés láttára. Ítéljenek, mint az állattársadalom erkölcsi világrendjének puritán őrei, de mielőtt ítélnének, ám vessenek lelkükbe egy őszinte pillantást: vajjon bűnösnek tartják-e szerencsétlen felebarátjukat, ki, úgyszólván, a saját hibáján kívül került a vádlottak padjára?

Bűnös-e ez a szerencsétlen szarka, hogy az aranyfácán kirakatából ellopta azt az értéktelen tollutáncot? Rosszul mondtam, mert nem lopta el, hanem csak elvitte. Igen... csak elvitte... esetleg pajkosságból, hiszen tudjuk, hogy a szarkák valóságos humoristák... De ha igaza volna is az ügyész úrnak, hogy itt egy aljas lopás esete forog fenn, szabad-e pálcát törnünk akkor is a delikvens fölé, akiben olyan erős szív és szerető lélek lakozik, hogy az imádott nőért még lopásra is képes vetemedni, ha ezt az esetet egyáltalán lopásnak lehetne minősíteni. Ez a szarka, tekintetes törvénytörő, szerette a feleségét, az pedig a hiúságnak hódolt s családi perpatvarok rendezésével hajította férjét a végpusztulásba. Ó, ez a szegény áldozat, gyöngye férj volt és amint dr. Bibic, törvénytörő orvos úr igazolja, kleptomániában is szenved, azaz: csak akkor boldog, ha valamit elemelhet. Mint beszámíthatatlan egyén, súlyos lelki kényszer depressziója alatt cselekedett, amikor elvitte ezt a silány tollutáncot, hogy a családi békét megővje. Családi béke! Mindnyájan érezzük, hogy mit jelent ez, mindnyájan tudjuk, hogy ez az állattársadalom alapja. A vádlott tehát az állattársadalmi erkölcs alapján állott, amikor, mondjuk ki bátran, lopott, hogy ez által a békét biztosíthassa. Mert van-e ott tisztesség, ahol nincs béke? És lehet-e béke ott, ahol nincs tisztesség? Most pedig: ahol nincs béke és tisztesség, lehet-e ott fejlődő kultúrtársadalomról vagy államról beszélni? Ugy-e, nem! Bűnös-e tehát ez a szarka? Ugy-e nem! Mert ha lopott is, csak tisztességből lopott, hogy lerohassa kötelességét, melyre a családi élet

mindnyájunkat kényszerít. Nagy szó ez, mélyen tisztelt esküdtségi uraim! Az ilyen egyéniséget, bizony meg kell becsülnünk. No és aztán a közmondás, hogy: „sokat akar a szarka de nem bírja a farka”! Már csak ezen az alapon is kérem a tekintetes törvénytörőt, hogy védcememet, mint egy sorstragédia központjában álló, szerencsétlen, szenvedő, szánandó alakot, kik az esettel egyidőben a felesége is hűtlenül elhagyott, méltóztassék a vád és jogkövetkezményei alól fölmenteni. Adjuk vissza őt a tisztességes állattársadalomnak, melynek mindig hasznos és munkás tagja volt. És most ítéljenek, uraim, a méltányosság és igazság nevében!

A ravasz védőbeszéd óriási hatást gyakorolt a bíróságra és a közönségre egyaránt. A tekintetes törvénytörő a szó szoros értelmében vajjá változott. Még a Karvaly is könnyezett. A publikum pedig valóságos tüntetést rendezett a szarka mellett, mikor a szirti-sas, Ófelsége, a fakó keselyű nevében, kihirdette, hogy a vádlottat az enyhítő körülményekfigyelembe vételével és a BTK. idevonatkozó szakaszainak alkalmazásával öt napra ítéli és nyomban szabadszárnnyra is engedi, mert a vizsgálati fogság elszenvetésével kitöltöttnek tekinti a büntetést.

— Eljen! — hurralták körül a szarkát diadalmenetben.
— Egy nemeskőcsag pedig hozzálépett és megindultan így szólt:

— Uram... minthogy ön egy sorstragédia központjában áll és sokat szenvedett, részvételt vagyok ön iránt és fölkérem, hogy évi nyolcezer kukac fizetéssel legyen a magántitkárom...

Lám, így alakulnak át a sorstragédiák ebben az állattársadalomban!

VII.

És most: mi történt a nővel?

A tél beköszöntött. Fagy szakadt a földre. Fergeteges táncot jártak a hópelyhek a szélben. Kényelmes lakásából szomorúan nézte a szarka: a hópelyhek táncában a felesége lelkét látta,

Az felső negyedkort a leletek alapján három időszakra osztják fel.

A legalsót (*aurignacien*) főleg az Európaszerte elterjedt szépen megmunkált szobrocskák jelzik. Ilyen faragványok az előbb tárgyaltak is. Ennek az időszaknak a rajzai és a festményei viszont igen kezdetlegesek.

Erre a meleg éghajlatú, virágzó művészetű korra hidegebb idők következtek, mikor is a művészet rendkívül aláhanyatlott, majd hogy nem teljesen megszűnt. A hideggel, nehéz vadászati viszonyokkal küzdő ősembernek, bár a legremekebb kőszközöket, fegyvereket készítette, a faragás, rajzolás jóformán eszébe sem jutott. Ez a kor az ú. n. *solutréen*.

A felső negyedkor elején virágzott művészet azonban a negyedkor végén (a *magdalénien*-ben) az újra enyhébbé vált klíma alatt nem csak, hogy kiújult, hanem a negyedkori művészetek virágzásának a fénykorát éri el. Am utána a jelenkor elején beálló földműves kultúra idején újra aláhanyatlak s nem is lesz hasonló művészet többé Európában egészen a görögök koráig.

A *pleisztocén* végén élt ember gyönyörű faragványai mellett pompás rajzokat és festményeket is hagyott hátra. Némely barlangban (főleg Spanyol- és Franciaországban) ötven-hatvan festményt is tatáltak kutatóink. Hogy ennek a kultúrának a végéfé a késői jégkor embere milyen magas fokú művészettel bírt, bizonyítja például a *des Roches*-barlangban felfedezett lapockacsontból készült paletta és a mintegy 17-féle színből álló ásványi festékgyűjtemény. Ezeket a festékeket állati zsírral összekeverve kenték a falra és valószínű, hogy ezért is tartották meg élénk színüket a leginkább barnára, vörösre, vagy feketére festett freskók.

A *magdalénien* emberének sok száz és száz alkotása közül bemutatok kettőt.

Egy legelő rénszarvasnak és egy *mammuth*nak a képét. (l. 5. és 6. képet).

aki mindig nagy táncosnő és kabaréművésznő akart lenni, hogy babérokat arasson s becsületet szerezzen a vagyoniilag és erkölcsileg egyaránt lerokkadt szarka-nemzetségnek. De szép is volt az a szegény, nyomorult asszony! És milyen édes csöregettyű volt a kacagása!

Könny szökött a szarka szemébe: arra gondolt, hogy, ha előbb lett volna magántitkára a nemes kócsagnak, tán még ma is együtt élnének vidáman és boldogan. De akkor szegény volt. És e volt mindkettőjük veszte. Az az átkozott toll! Most csak egy szavába kerülne annak a szerencsétlen asszonynak és venne tíz aranyfácántollat is. De már késő. Ki tudja, mi van szegénykével? Bizonyosan megbánta, hogy fészket rakott az ármányos kakukkal...

Havas, véres fej jelent meg a fészek nyílásánál s a hűtlen asszony betámolygott remegő csürrögéssel.

— Bocsáss meg... — emelte urára megtört szemét.

— Mi van veled? — rettent meg a szarka.

Az asszony a rőzsére roskadt, tépett tolla közül szívárgott a vér.

— Megbűnhődtem... A kakuk halálra kínozott... Nézd a tollamat... Megvert, kilökött a fészkeből... és én eljöttem hozzád, hogy megegyszer lássalak... s lábad elé hullva, kérjek töled irgalmat és könyörületet...

Csőre reszketett, gyötrött szeme pillákolat és elalélt. Véres feje az ura szárnyára fittyent. És a szegény szarka életre csókoltta.

— Megbocsátok, én édesem... És veszek, ha kell, tíz fécántollat is!

— Soha! — rázta bűnbánatos fejét. — Több toll nem kell...

És a boldogság a szarkafészkekre visszazállt. De hol van itt a költői igazságszolgáltatás? Növel szemben nincs. Egy hét múlva gyönyörű fécántollas kalapban jelent meg Szarkáné öngyásga a farkasok karácsonyi bálján...

Mind a kettő oly hű, hogy csak a legőszintébb elismerés illetheti őket. Azok a biztos, nyugodt ívelésű vonalak, az az erős megfigyelőtehetség, amely e

5. kép. A rénszarvas legelső képe.

két kis munkán látszik, méltán felkeltheti minden idők emberének bámulatát.

Az ősembernek a fentiekben vázolt művészete azonban egy dologban mégis hiányos.

A természetadta alakokat hűen lerajzolja, de rajzai cselekmény- és léleknélküliek. És ez az egy érthetetlen pontja lesz mindig a tökéletesség oly magas fokát elérő jégkorszakbeli ember művészetének.

6. kép. Mammuth. Combarelles-barlangban (Dordogne) talált karcolat után.

Lágymányosi séta.

II.

Az idei esztendő ugyancsak bővelkedett csapadéokban, a Lágymányost is megillette a neve: lágy, iszapos, vizes volt minden, ahová csak lépett az ember. Míg az első sétánk alkalmával az 1924—25. száraz tél következményeit figyeltük meg, lássuk, hogy a mostani abnormis nedves nyár, minő változásokat hozott ennek a vidéknek életében.

Szeptember elején a budafoki út terebélyes vadgesztenyefái alatt haladunk, sűrű lombjaik közt már érnek, itt-ott fel is pattantak a barna magvú termései. A fák csak messziről látszanak egyformának, jobban megnézve, látjuk, hogy az egyik termése tuskés, a másikon alig van, harmadik meg barnafoltos, de különbözőnek fák szerint az érésükben, levelek alakjában stb.; csupa egyéniség, csupa variáció. *Darwin* szerint a fajok keletkezésének kiindulási pontja, a kiskülönbségek a hasonlókkal kereszteződve öröklődnek, erősödnek, évezredek, évmilliók alatt új sajátságok, fajok, nemek, családok fejlődnek belőlük. A nemesítő kertész is csak ezeket a neki kedvező tulajdonságú variánsokat választja ki a továbbtenyésztésre, új fajták létrehozására